

TALEPAPIR

DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Samråd i Børne- og Undervisningsudvalget
Titel	Besvarelse af samrådsspørgsmål A - F (om, at inklusion er blevet en spareøvelse i kommunerne)
Målgruppe	Børne- og Undervisningsudvalget
Arrangør	Børne- og Undervisningsudvalget
Taletid	Ca. 15 minutter
Tid og sted	Tirsdag den 8. oktober 2013 kl. 14.00, Børne- og Undervisningsudvalget, Christiansborg, lokale 1-133

Disposition

1. **Indledning**
2. **Besvarelse af spørgsmål A**
3. **Besvarelse af spørgsmål B**
4. **Besvarelse af spørgsmål C**
5. **Besvarelse af spørgsmål D**
6. **Besvarelse af spørgsmål E**
7. **Besvarelse af spørgsmål F**

1. Indledning

- Efter ønske fra Lars Dohn (EL) har udvalget bedt mig svare på samrådsspørgsmålene A til F.
- [Spørgsmålenes fremgår af vedlagte fra BUU].
- Jeg vil starte med at sige, at inklusion er en sag, der optager alle - positivt. Det gælder forældre, elever, handicaporganisationer, lærere, pædagoger og alle de interessenter, der er omkring skolen. Vi har alle en fælles opgave i, at udvikle en inkluderende folkeskole forstået på den måde, at vi har et fundament her i Danmark, der bygger på en fælles folkeskole, hvor alle børn uanset baggrund skal blive så dygtige, som de kan. Det handler ikke kun om social baggrund, men også om børn der måske har brug for særlige støttebehov. De skal også være en del af den fælles folkeskole.
- Det bygger grundlæggende på et børnesyn, hvor vi vægter, at børn på tværs skal mødes i et tæt børnefællesskab, klassefællesskab og holdfællesskab, og at de kan være sammen med deres kammerater i det lokalområde, hvor de bor og med den støtte, der skal til. Vi ved godt, at nogle børn har brug for meget støtte, og at det bedste tilbud for dem, er en specialskole. Det ligger også i lovgivningen, at de børn, der får den bedste støtte ved at gå på en specialskole, stadigvæk har mulighed for det.
- Inden jeg går i gang med besvarelsen af de stillede spørgsmål, vil jeg gerne slå fast, at det er det børnesyn og uddannelsessyn, der ligger bag idéen om en fælles folkeskole. Hvor så mange børn som overhovedet muligt, kan få den nødvendige undervisning, for at de kan blive dygtigere og at de trives i et fællesskabsbåret miljø.
- Både regeringen og jeg som minister står 100 procent fast på, at det ikke er en spærøvelse. Det er forudsætningen, og det står også i lovgivningen. Inklusion bygger på den præmis at der, selvom vi alle er enig om inklusion og fællesskabets folke-

skole, stadig over en årrække er udskilt flere og flere børn væk fra fællesskabet og til specialundervisning og specialskoler.

- I aftalekredsen har vi forpligtet hinanden på, at det kan gøres bedre, men under en række forudsætninger, som blandt andet er noget af det, som Enhedslisten spørger ind til. Eksempelvis hvordan vi klæder skoler og lærere på til at kunne løfte inklusionsopgaven, og hvordan de penge, der er blevet skilt ud fra almindelig undervisning kommer tilbage og bruges til, at understøtte denne opgave.
- Vi ved, at inklusion er det, der løfter bedst og bedst kan styrke alle elevers læring. Dette er afsæt for besvarelse af spørgsmålene.

2. Er inklusion en spareøvelse i kommunerne?

- Jeg hæfter mig ved, at Enhedslistens spørgsmål refererer til en artikel i bladet "Folkeskolen", der omhandler en undersøgelse, som er rekvireret af Danmarks Lærerforening, hvori spørgsmålet belyses på baggrund af en række korrektioner i de officielle regnskabs- og budgettal for samtlige kommuner.
- Mit svar bliver lidt teknisk, derfor kan det være nødvendigt, at følge op på en del af det efterfølgende, eventuelt skriftligt.
- De officielle regnskabs- og budgettal er ikke opdelt i fx almindelig undervisning, specialundervisning og inklusionstilbud, men de viser samlet set, at pengene bliver i folkeskolen, selvom elevtallet falder.
- Der er således ikke muligt ud fra de officielle tal for udgiftsudviklingen i folkeskolen, at afgøre, om inklusion er en spareøvelse i kommunerne.
- Som det fremgår af min skriftlige besvarelse fra den 2. oktober 2013 på spørgsmål 348, viser de officielle budget- og regnskabstal for udgiftsudviklingen i folkeskolen, at der forventes et fald i udgifterne på knap **0,3 pct.** i perioden fra før lovgivningen om inklusion til i år, mens elevtallet i folkeskolen er faldet med **1,2 pct.** fra 2011 til 2012.

3. Rammerne for kommunernes omstilling til øget inklusion

- Rammerne for inklusionsindsatsen er primært aftalerne om kommunernes økonomi for 2011 og 2013, hvor regeringen og kommunerne aftalte at arbejde for en fælles målsætning om inklusion, og at regeringen skulle arbejde for en lovændring om inklusion af elever i den almindelige undervisning.
- Lovændringen om inklusion af elever i den almindelige undervisning, der blev gennemført i foråret 2012 med bred tilslutning i Folketinget betyder ikke i sig selv, at færre elever skal henvises til specialundervisning, men fastlægger en ny

afgrænsning af specialundervisning til at være undervisning i specialskoler og specialklasser og undervisning i den almindelige klasse, hvor eleven får støtte i mindst ni timer om ugen.

- Aftalerne mellem regeringen og KL om den fælles målsætning om inklusion: 1) At andelen af elever i den almindelige undervisning skal øges til 96 pct., 2) at elevernes faglige niveau skal forbedres, og 3) at elevernes trivsel skal fastholdes, hænger sammen med, at det er forudsat, at kommunerne anvender frigivne ressourcer fra specialundervisning til at styrke den almindelige undervisning.
- Kommunerne skal bl.a. understøtte denne proces ved at bruge inklusionsfremmende styringsmodeller, der sikrer, at skolerne har økonomisk mulighed for at styrke den almindelige undervisning og give elever med særlige behov et inkluderende skoletilbud med de nødvendige støtteforanstaltninger og faglige udfordringer.
- Som jeg nævnte indledningsvis kan det ud fra de officielle regnskabs- og budgettal konstateres, at der samlet set ikke bliver sparet på udgifterne til folkeskolen. Der er således ikke på baggrund af de officielle regnskabstal belæg for, at inklusion er en spareøvelse. De officielle regnskab- og budgettal er imidlertid ikke så detaljerede, at de kan vise, hvordan udgifterne fordeles mellem den almindelige undervisning, inklusionsfremmende støtteforanstaltninger og specialundervisning.
- Det er bl.a. derfor, at vi - for at følge kommunernes omstillingsproces til øget inklusion tæt - har aftalt med kommunerne, at vi laver en årlig afrapportering af kommunernes omstillingsproces til øget inklusion fra 2013 til 2015, hvor vi følger op på målene for inklusion og har fokus på inklusionsfremmende styringsmodeller, kompetenceudvikling og elevernes trivsel.

4. Afrapportering af kommunernes omstilling

- Regeringen og kommunerne har som opfølgning aftalen om at udvikle en dokumentationsmetode aftalt, at der i en treårig periode gennemføres en årlig repræsentativ undersøgelse i 12 kommuner. Aftalen er indgået i forbindelse med fastsættelsen af de konkrete mål for inklusion i kommuneaftalen for 2013.
- Undervisningsministeriet har i samarbejde med KL, og efter udbud, indgået en aftale med Aarhus Universitet og SFI om at gennemføre de tilbagevendende repræsentative undersøgelser i 12 kommuner.
- Den første samlede afrapportering ”Kommunernes omstilling til øget inklusion pr. marts 2013”, der blev offentliggjort i juni 2013, viser overordnet, at andelen af elever i den almindelige undervisning i de undersøgte kommuner er øget fra 93,1 til 94,9 pct., og at der er fulgt ressourcer med over i den almindelige undervisning.

- Som jeg har redegjort for tidligere, skal kommunerne bl.a. understøtte omstillingen til øget inklusion ved at bruge inklusionsfremmende styringsmodeller, der sikrer, at skolerne har økonomisk mulighed for at styrke den almindelige undervisning og give elever med særlige behov et inkluderende skoletilbud med de nødvendige støtteforanstaltninger og faglige udfordringer.
- Det er derfor positivt at konstatere, at den repræsentative undersøgelse viser, at kommunerne bruger de nye styringsinstrumenter, og at ressourcerne følger med over i den almindelige undervisning i takt med, at flere elever bliver inkluderet i de undersøgte kommuner.
- Den første afrapportering af omstillingen til øget inklusion understøtter således, at inklusion ikke er en spareøvelse.
- Afrapporteringen for 2015 skal indeholde en afsluttende undersøgelse, der kan bidrage til generaliserbar viden om de indsatser og metoder, som de undersøgte kommuner har valgt at anvende.

5. Regeringens understøttende initiativer

- Som jeg indledte med at slå fast er øget inklusion en af de højt prioriterede indsatser for at skabe bedre resultater for alle elever. Det er målet med alt det, vi gør nu.
- Regeringen har derfor iværksat en lang række understøttende initiativer, bl.a.
  - Inklusionsudvikling – et nationalt rådgivningsteam for inklusion, der nu har aftaler med 20 kommuner om at styrke omstilling til øget inklusion i almene dagtilbud, skoler og fritidstilbud. Det er også nogle af de tanker, der ligger bag det korps af læringskonsulenter, som folkeskoleforligskredsen har aftalt skal være med til at understøtte bedre skoleudvikling.
  - Ressourcecenter for Inklusion og Specialundervisning – der skal skabe overblik over den eksisterende viden om inklusion og specialundervisning og samtidig gøre den eksisterende viden brugbar ude på skolerne.
  - Informationskampagner - Undervisningsministeriet har bevilget syv millioner kroner til to kampagner om inklusion i folkeskolen. Dels én med Skole & Forældre i samarbejde med Det Centrale Handicapråd (rettet mod bl.a. forældresamarbejde, skolebestyrelser m.v.), dels med Danske Handicaporganisationer og fokus på gruppen af elever med omfattende behov.
  - It-understøttelse – ministeriet har afsat midler til udvikling af it-understøttelse for de svageste elever, ordblindedet i indskolingen samt fokus på talblindhed mv.

- Forskningsundersøgelse - igangsat af SFI og Aarhus Universitet. Her vil et stort panel af folkeskoleelever fungere som elevernes stemme i forbindelse med trivsel og inklusion i folkeskolen. Det gælder både de elever, der har brug for støtte og dem, der ikke har.
- Som nævnt tidligere i min besvarelse af de stillede spørgsmål er det en central del af kommunernes omstillingsproces, at de skal arbejde strategisk med medarbejdernes og herunder lærernes kompetenceudvikling.
- Jeg er enig med spørgeren i, at det er en udfordring, at mange lærere ikke føler sig klædt på til opgaven. Det er utroligt vigtigt for, at inklusionsprocessen lykkes.
- Den første undersøgelse af kommunernes omstillingsproces viser, at det er forskelligt, hvor lang tid, kommunerne har været i gang med omstillingsprocessen, men den viser, at alle er i gang, og at alle kommuner har iværksat kompetenceudvikling.
- Det handler også om adgang til ressourcepersoner og PPR. Kommunerne skal arbejde med udvikling af pædagogisk psykologisk rådgivning for at understøtte, at lærerne er klædt på til opgaven og har mulighed for at få rådgivning og sparring om inklusionsopgaven. Det vil sige at PPR får en langt mere udgående funktion.
- Tak for spørgsmålet. Det er et vigtigt emne, som vi løbende skal diskutere. Jeg vil også understrege, at jeg håber, at diskussionen foregår på den præmis, at alle er interessererede i, at inklusion lykkes. Dermed ikke med inklusion som en spareøvelse, men holdningen om, at vi har brug for den inkluderende folkeskole, fordi det er til gavn for alle børn.